

چکیده

عموم کشورهای جهان با چالش های محیط زیست روبه رو هستند و این مسئله از منطقه ای به منطقه دیگر و در کشورهای مختلف متفاوت است. استان گیلان با وجود پهنه های زیستی متعدد، بدلیل شکل گیری مخاطرات زیستی (نظیر کاهش و آلودگی منابع آب، ناپایداری در بخش های کشاورزی - جنگل - شیلات و صنعت، تهدیدات انسانی «تغییرات اقلیمی» و ...) با مشکلات امنیت زیست محیطی زیادی مواجه است.

در این راستا رساله حاضر با هدف تحلیل ژئوپلیتیکی امنیت زیست محیطی و توسعه پایدار در استان گیلان به بررسی مخاطرات زیست محیطی با توجه به شاخص های توسعه پایدار و اولویت بندی آنها پرداخته است. بر این اساس پژوهش حاضر در پی یافتن پاسخی مطلوب برای این سؤال اصلی تحقیق است: «تغییر اقلیم جهانی و رویکرد توسعه کم توجه به شاخص های زیست محیطی توسعه پایدار، تا چه میزان بر گسترش بحران زیست محیطی استان گیلان تأثیر گذار است؟». لذا محقق با تکیه به نوع مطالعاتی توصیفی - تحلیلی و با استفاده از روش اسنادی (کتابخانه ای)، با بررسی آمار و اسناد فرادستی و نیز یافته های مطالعات و پژوهش هم سو، ضمن انتخاب معیارها و شاخص های مناسب با استفاده از شاخص های ریسک خطر و تلفیق رویکرد تصمیم گیری چند معیاره، ضمن تدوین شاخص های تأثیر گذار بر محیط زیست استان، به اولویت بندی مخاطرات زیست محیطی استان گیلان اقدام نمود. نتایج بیانگر آن است که عدم توجه به شاخص های زیست محیطی توسعه پایدار در توسعه استان گیلان طی چند دهه اخیر، امنیت زیست محیطی استان را با مخاطره مواجه نموده است. ضمن آنکه نتایج گواه این مطلب است که تغییرات اقلیمی ناشی از اقدامات نوع بشر، از جمله عوامل زیست محیطی موثر بر توسعه پایدار در استان است.

واژگان کلیدی: توسعه پایدار، امنیت، زیست محیطی، تغییرات اقلیمی، ژئوپلیتیک.